

Tradice Otců

Z promluvy svatého biskupa Řehoře Naziánského

Budeme účastni velikonočního hodu Beránkova. Zatím sice ještě obrazně, nicméně s větší zjevností nežli ve Starém zákoně. Neboť Pascha Mojžíšova zákona, nebojím se to říci, byla jen nejasným předobrazem nynějších velikonoc. O něco později ho však budeme účastni dokonaleji a jasněji, to až s námi bude

Slovo slavit onen nový hod v Otcově království, kdy nám odkryje a naučí nás znát věci, jež nám nyní sdělilo jen neúplně. A slavení velikonočního hodu Beránkova je stále něčím novým, nakolik jsme to nyní schopni chápat.

My se máme učit chápat, jaké je to hodování, Slovu přísluší učit a vštěpovat

toto učení svým učedníkům. Učení je totiž pokrmem i pro toho, kdo jej poskytuje.

Nuže tedy, staňme se i my účastnými zákona, ale podle evangelia, nikoli podle litery; dokonale, ne nedokonale; navěky, ne na čas. Zvolme si hlavní město, ne Jeruzalém pozemský, nýbrž nebeský; ne tedy ten, který je nyní zdupán vojsky, nýbrž ten, jež chválí a oslavují andělé. [...]

A abych řekl to nejdůležitější – obětujeme Bohu sebe, ano den za dnem obětujeme sebe samé i veškerá svá hnutí.

Velikonoční člověk

Každý člověk žijící Eucharistií se stává velikonočním člověkem

Letošní velikonoční svátky v brzkém jarním období nám mají znovu připomenout význam této slavnosti v životě Církve. V roce, kdy si připomínáme 1100. jubileum narození svatého Václava, zemského patrona a dědice české země, bychom si měli také uvědomit význam Velikonoc v kulturním a společenském životě našeho národa.

Svatý Václav je velikonočním člověkem. Tak nám ho předkládá tradice i dějiny. Legendy říkají, že sám připravoval chléb a víno pro Eucharistii a sám kněžím asistoval při jejím slavení. Eucharistie jako Ježíšův velikonoční dar Církvi a světu byla zdrojem síly i našeho mučedníka. Svátý Václav je však velikonočním člověkem též svou obětí života. Jeho životní postoj ukazuje, že smrtí vše nekončí, a jeho život po smrti je mnohem výraznější a důležitější pro český národ, než období jeho pozemského života či krátká doba jeho vlády.

Používám tohoto srovnání, abychom si hlouběji uvědomili velikonoční tajemství – tajemství života, smrti i vzkříšení Ježíše Krista, našeho Pána, kterého můžeme nazývat zakladatelem křesťanství, Církve, ale sami víme, že použití těchto

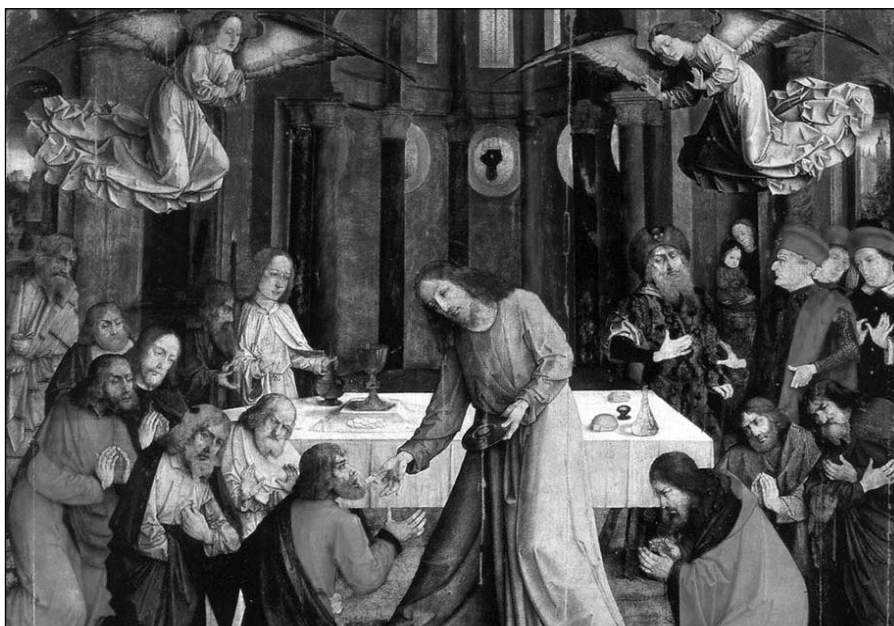

Foto: archiva

termínů jako „zakladatel“ či „původce“ je neadekvátní. Žádné dílo či založení od nejrůznějších osobností a velikánů světa není srovnatelné s výkupným činem Ježíšovým, který je rozhodujícím a konstitutivním prvkem existence křesťanství či Církve. Nejedná se o čin uskutečněný v minulosti, ale o skutečnost stále přítomnosti a motivace pro stamiliony křesťanů, v období od Ježíšových Velikonoc až po Velikonoce roku 2008.

Přál bych každému z Vás, čtenářů, abyste měli možnost prorozjímat Veli-

konoce, které jsou nejen největšími křesťanskými svátky, ale – jak řekl nezapomenutelný převor komunity v Taizé Roger Schutz – jsou to svátky bez konce. Nejen svatý Václav, nýbrž každý křesťan žijící Eucharistií, každý člověk žijící ve spojení s Kristem se stává velikonočním člověkem. Přejí nám všem, aby letošní oslava Velikonoc v nás prohloubila tento rozměr našeho duchovního života a každý z nás mohl být člověkem Velikonoc.

+ Mons. Dominik Duka OP
biskup královéhradecký

Vážení čtenáři,

součástí tohoto čísla je publikace *Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?* Přijměte ji jako pozornost redakce k povzbuzení na cestě za Kristem. Přejeme vám radostné a požehnané Velikonoce.

redakce

ZPRÁVY

Rabi Jacob Neusner o katolické velkopáteční modlitbě

V poslední době se v našem i zahraničním tisku objevily hlasy, jež zpochybňují oprávněnost resp. obsah katolické velkopáteční modlitby za židy.

Jeden z nejznámějších židovských teologů, Rabi Jacob Neusner, poskytl své vyjádření k této otázce katolickému deníku *Die Tagespost*. Napsal:

Tak jako se Izrael modlí za pohany, mají jiní monoteisté – včetně katolíků – právo činit totéž a nikdo by se neměl cítit dotčen. Jakýkoli jiný přístup k pohanům by jim upíral přístup k jedinému Bohu, jehož Izrael poznává v Tóře. A katolická modlitba vyjadřuje téhož velkorysého ducha, který charakterizuje bohoslužbu Izraele. Boží království otvírá brány všemu lidstvu a když při bohoslužbě Izraelité prosí o brzký příchod Božího království, vyjadřují tutéž svobodu ducha, kterou vyjadřuje papežův text modlitby za židy – lépe za „svatý Izrael“ – na Velký pátek.

Hned to vysvětlím. Odvozují svědectví židovské teologie vůči pohanům ze standardní synagogální liturgie, jež se opakuje třikrát denně. Mám na mysli text z *Autorizované modlitební knihy spojených židovských kongregací Britského impéria* (Londýn 1953), který uvádí anglický překlad modlitby za obrácení pohanů, jež uzavírá veřejnou bohoslužbu konanou třikrát denně. Tento text je v židovské bohoslužbě jednotný. V této modlitbě svatý lid Izraele (nezaměňovat se státem Izrael) děkuje Bohu za to, že ho neučinil jako pohanské národy. Při bohoslužbě svatý Izrael žádá, aby svět byl učiněn dokonalým, až veškeré lidstvo bude vzývat Boží jméno a každé koleno před ním poklekne.

Text modlitby „Je naší povinností velebit Pána všech věcí“ děkuje Bohu, že učinil Izrael odlišným od všech národů světa. Izrael má svůj vlastní úkol a tím je lišit se od národů. Žádáme Boha, aby odstranil „z povrchu země všechny špatnosti“, aby se svět stal dokonalým pod vládou Všemohoucího. Tato modlitba

za obrácení „všech zkažených na zemi“, „kteří obývají tento svět“, se pronáší v normativním judaismu nikoli jednou ročně, ale každý den. Je na stejné úrovni jako pasáž v osmnácti blahoslavenstvích, jež žádají Boha, aby ukončil nadoládu domýšlivosti. Dalo by se říci, že normativní judaismus prosí Boha, aby osvětil národy a přivedl je do svého království. Snad aby se toto přání zdůraznilo, následuje po modlitbě „Je naší povinností...“ kádiš: „Ať ustanoví své království za tvého života a za tvých dnů a za života celého izraelského domu, rychle a brzy“. Nenahlížím, jak by se duch nebo intence těchto modliteb lišila od té modlitby, o níž se vede diskuse.

Tyto pasáže ze standardní, každodenní liturgie normativního judaismu mimo každou pochybnost ukazují, že když se Izrael shromáždí k modlitbě, prosí Boha, aby osvětil srdce pohanů. Tato eschatologická vize se opírá o proroky a o jejich představu jediného, sjednoceného lidstva, a v liberálnějším duchu zahrnuje celé lidstvo. Odmítnutí modloslužby nepovzbuzuje ani křesťanství, ani islám, jež jsou tiše pominuty. Modlitba zapřísahá Boha, aby urychlil příchod svého království. Tyto modlitby odpovídají té, jež žádá o spasení celého Izraele „v plnosti času, kdy veškeré lidstvo vstoupí do Církve“. Proselytizující modlitby judaismu i křesťanství sdílejí eschatologické hledisko a zamýšlejí otevřít bránu ke spáse všem národům. Tak jako se ani křesťanství, ani islám nemohou cítit dotčeny modlitbou Izraelitů, nemůže ani svatý Izrael nic namítat proti katolické modlitbě.

Jak „Je naší povinností...“, tak „Modleme se za židy“ uplatňují logiku monoteismu a jeho eschatologickou naději.

Rabi Neusner navštívil v roce 1997 Prahu a promluvil zde na Kongresu rodin. Aktivně se také zúčastnil bohoslužby slova ve svatovítské katedrále, která se konala v předvečer Kongresu.

Die Tagespost, RC

Irák: další útok na katolíky

Dne 2. března 2008 byli pohřbeni dva strážci a řidič biskupa Faradže Ranno, který byl unesen v Mosúlu. Všichni tři zabítí byli otci rodin. O osudu 67-letého biskupa chaldejské církve není dosud nic známo. Ve farnosti, odkud byl unesen, byl loni 3. června zabit P. Radžid Ganiand a jeho tři podjáhni.

Asia News

Biskup Dominik Duka proti nařčení týdeníku Respekt

Liberální týdeník Respekt 18. 2. napsal: „V souvislosti s lidovci stojí za zmínku zejména jedna výjimečná věc – snad nikdy od roku 1935, kdy pomohla Edvardu Benešovi v cestě na Hrad, nezasáhla katolická církev tak výrazně do hlasonání o hlavě státu. Biskupové Dominik Duka, František Václav Lobkovic a Jan Graubner, ale i řada kněží a opatů tlačili na lidovecké poslance a senátory, že musejí zvolit Klause, aby ODS schválila církevní restituce. Kardinál Vlk z toho byl natolik zoufalý, že obvolával některé volitele za KDU-ČSL, aby jim vysvětlil, že volba je čistě na nich.“ Autorem textu je Erik Tabery.

Biskup Dominik Duka reagoval: „Vážený pane vícešéfredaktore, považují za povinnost modifikovat Vaši zprávu o zásahu biskupů do volby prezidenta ČR. Mohu reagovat především za svou osobu, že si nejsem vědom, že bych vyvíjel tlak na volitele hlavy státu, tj. poslance či senátory. O celé situaci velmi dobře vypovídá uvedený článek Práva, ve kterém je autentická výpověď poslance Parlamentu ČR pana Ing. Jiřího Hanuše. I název tohoto článku Práva je zavádějící, i když obsahuje pravdivou zprávu.

V KT č. 8/08 jsem uveřejnil můj názor, kde vyjadřuji své přání zvolenému prezidentu, které jsem mu také vyslovil v novoročním přání osobně, jak bylo zveřejněno na webu prezidentské kanceláře. Nevím, zda toto považujete za ovlivňování a nátlak?“

Poslanec Hanuš Právu sdělil, že biskupa Duku navštívil sám a ptal se ho na jeho názor, tak jako to činívá v jiných věcech. Biskup mu vysvětlil svůj názor na oba kandidáty a zdůraznil, že volba je na něm.

Respekt, Práva, RC

Papež o oživení řeholního života

Dne 18. února přijal papež představitele řeholních společenství. Na závěr diskuse o těžkostech a požadavcích zasvěceného života pronesl řeč, v níž konstatoval, že v moderní globalizované společnosti je stále těžší zvěstovat evangelium a svědčit pro Krista. Proces sekularizace se řeholním společenstvím nevyhýbá.

Na druhou stranu se objevují známky nového oživení řeholního života. Ukazuje se, že radikálně praktikovaná evangel-

ní chudoba, láska k Církvi a odevzdání bližním je pro naši dobu charakteristická. Právě ty instituty, jež uplatňují přísný, nezřetěný životní styl, mají mnoho povolání. Nadšeným začátečníkům je třeba vyjít vstříc stálým nasazením, asketickým a duchovním zdokonalením na cestě k pravé svatosti. To platí například o starších řádech, jež se vracejí ke svým kořenům a k duchu zakladatele.

Kathmet

ZPRÁVY

Biblisté k „Ježíšově hrobce“

Prohlášení vědecké rady Centra biblických studií Akademie věd (CBS AV) k filmovému dokumentu „Ježíšova hrobka“ se odvolává na mezinárodní vědeckou konferenci, kterou ve dnech 13. – 17. 1. 2008 uspořádal v Jeruzalémě prof. J. H. Charlesworth, ředitel Ústavu pro Kumránské texty v Princetonu, a které se zúčastnil i prof. Petr Pokorný z CBS. „Jednoznačně převažující mínění bylo, že k uvedené identifikaci hrobky nejsou žádné vědecky prokazatelné důvody,“ stojí v prohlášení. Vědecká rada CBS také lituje zkršení, se kterým byl tento závěr mezinárodní konference prezentován v médiích.

Filmový dokument Ztracená Ježíšova hrobka (*The Lost Tomb of Jesus*) a kniha Hrobka Ježíšovy rodiny (*The Jesus Family Tomb*) režiséra Jamese Camerona, tvůrce filmu Titanic, tvrdí, že v jeruzalémské čtvrti Talpiot byla v roce 1980 objevena hrobka s urnami Ježíše a jeho rodiny. Již loni Cameron na tiskové konferenci předvedl dvě urny s nápisy „Ježíš, syn

Josefův“ a „Mariamene e Mara“, což má být Marie Magdalská. V místě nálezů se nacházely i další urny se jmény „Marie“, „Josef“ a „Juda, syn Ježíšův“.

Objevitel hrobu, izraelský archeolog Amos Kloner, se však sám od těchto interpretací distancuje: „Všechny podrobnosti jsem zveřejnil v časopise *Antiqot* v roce 1996 a nikdy jsem neřekl, že jde o hrob Ježíšovy rodiny,“ říká současný profesor archeologie na univerzitě Bar-Ilan v Izraeli. „Ježíšovi rodiče žili v nuzných poměrech a pocházeli z Nazaretu, takže silně pochybuji, že by si pořídili rodinnou hrobku v Jeruzalémě,“ dodal.

Podle biblisty Jerome Murphy O'Connora OP z Francouzské biblické a archeologické školy v Jeruzalémě jsou dokument i kniha jen komerčním trikem: „Nalezená jména jsou kombinací těch nejběžnějších jmen. Padesát procent židovských žen v prvním století se jmenovalo Marie nebo Salome. To nic neznamena.“

RV

Nové zkoumání Turinského plátna

Oxfordská laboratoř, která před dvaceti lety prohlásila Turinské plátno za středověkou napodobeninu, nyní uznává, že se mýlila. Testy radioaktivním uhlíkem byly nepřesné. Profesor Christopher Ramsey, ředitel Radiouhlíkové jednotky Oxfordské univerzity, řekl, že výsledky byly zkršeny kontaminací.

Výzkumníci tehdy datovali vznik plátna do let 1260–1390.

Profesor Ramsey teď provádí nové pokusy, jež by mohly vysvětlit, proč skutečně staré plátno mohlo vykazat „mladší“ data. Výsledky budou zveřejněny na Bílou sobotu na BBC 2.

The Telegraph

Letošní Papežská ročenka

Dne 29. února Vatikán prezentoval Papežskou ročenku 2008. Ta uvádí, že v roce 2007 bylo vytvořeno 8 nových biskupských stolců, 1 apoštolská prefektura, 2 metropolitní stolce a 1 apoštolský vikariát. Bylo jmenováno 169 nových biskupů. Od roku 2005 do roku 2006 vzrostl

počet katolíků z 1 115 000 na 1 131 000, tedy o 1,4 % (světová populace vzrostla o 1,1 %). Počet kněží v letech 2000–2006 setrvale roste; jejich rozmístění ale není stejnoměrné: v Evropě a v Americe počet kněží klesá, v Africe a v Asii roste.

VIS

Církev slouží lidem v Eritrei

Eritrea je jednou z nejzaostalejších zemí na světě a navíc trpí důsledky poslední války s Etiopií (1998–2000). Lidé mají nedostatek prakticky všeho: jídla, oblečení, zdravotní péče a vzdělání.

V prosinci 1995 byla založena diecéze v Kerenu, která pokrývá severní část Eritrejské vysočiny. Slouží asi 450 tisí-

cům lidí, z nichž 6 % tvoří katolíci. Je zde 38 farností, 42 kaplí a řada církevních škol a nemocnic.

Už v roce 1872 zde bylo založeno církevní gymnázium („malý seminář“); ten byl za bojů v letech 1961 a 1999 zničen. „Církev v nouzi“ teď diecézi finančně pomáhá v jeho opravě a obnově.

ACN

Etická výzva Světové radě církví

Dne 13. února se v Ženevě sešel ústřední výbor Světové rady církví, jenž reprezentuje 349 protestantských, anglikánských a pravoslavných církví. Biskup Hilarion Alfejev zde varoval před „nebezpečím liberálního křesťanství“. Otázka „liberalizace mravních standardů“, řekl, rozděluje křesťanská společenství, takže už nelze mluvit o křesťanské morálce.

„Slyšíme křesťanské představitele říkat, že manželství mezi mužem a ženou není jedinou možností založení křesťanské rodiny, že Církev musí uznávat i alternativní životní styly a žehnat jim. Slyšíme, že lidský život není jednoduše hodnota, takže jej lze v mateřské děloze zničit. Co je na tom křesťanského? Kde je v našem zmateném a dezorientovaném světě prorocký hlas křesťanů? [...] Není na nás, abychom hájili šaríju a prosazovali alternativní životní styly a sekularizované hodnoty. Naším posláním je kázat to, co kázal Kristus, učit to, co učili apoštolové a co nám předali naši otcové. Takové svědectví od nás lidé očekávají.“

SIR

Společnost i Církev potřebuje studovat dějiny

Dne 7. března přijal papež členy papežské komise pro historické vědy. V úvodním slovu připomněl, že za pontifikátu Lva XIII. byla historiografie vedena duchem doby a nepřátelstvím k Církvi. Proto Svatý stolec otevřel své archivy odborníkům v přesvědčení, že studium pravých dějin Církve jí může být pouze příznivé.

„Dnes je historiografie sama v závažné krizi a bojuje o svou vlastní existenci ve společnosti řízené pozitivismem a materialismem,“ řekl papež.

Pro naši dobu je typický nezáměr o dějiny a marginalizace historických věd. Společnost se neorientuje ve své vlastní minulosti a proto jí chybí kritéria získaná zkušeností, takže se nedokáže spojit k realizaci budoucích cílů. Taková společnost je velmi zranitelná ideologickou manipulací. Ať už se týká církevních dějin nebo ne, přispívá historická analýza k popisu kontextu, v němž Církev vykonávala a vykonává své poslání, uzavřel papež.

VIS

KOMENTÁŘE

Cena jednoho lidského života

Moderní společnost dnes umožňuje kvalifikovat narození dítěte jako nemajetkovou újmu. Jaká „práva“ nám naservíruje zítra?

Foto: archív

Verdikt brněnského soudu, který matce dítěte přiznal odškodné za to, že se jí před sedmi lety narodila živá a zdravá dcera, resp. že tato dcera přežila útok umělého potratu na svůj život, otřásl veřejností. Racionální část společnosti říká: ano, ta žena využila svého „práva“ na potrat a očekávala, že bude řádně vykonán. Problém jménem (doslova) nechtěné dítě, v tomto případě nechtěné děti, bude navždy radikálně vyřešen. Jak je tomu podle statistik ročně u nás v několika desítkách případů (uvádí se počet kolem 30 dětí), potrat se nezdařil a dvojčte dítěte, dnes téměř osmiletá Natálka, na rozdíl od svého sourozence žila a rostla dál. A tak jsme se stali v unikátním dni přestupného roku svědky unikátního rozhodnutí českého soudu. Soud řekl, že *narozením dítěte se stala škoda a za tu je třeba zaplatit*.

Druhá, naštěstí početnější část veřejnosti je ale pobouřena a jak je patrné z reakcí v médiích, má problém se stabilitou trávicí soustavy. Není divu. Je skutečně obłudné uvažovat o živém dítěti, o člověku s právy a subjektivitou shodnou s kýmkoli z nás, jako o škodné události, na kterou je potřeba získat finanční kompenzaci. Údajně tedy vlastně došlo k „nemajetkové újmě“ – pak je ovšem věc snad ještě náročnější k pochopení. Hovoří se o tom, co bude s psychikou dívky, až se od „dobrých lidí kolem“ dozví, co dnes podle vyjádření své matky netuší. Možná by byla pochopila vysvětlení, že matka přišla o možnost finančně se

na život v rodině připravit, zabezpečit si pracovní místo apod., ale jak jí bude vysvětleno, že vlastně ty peníze byly jen za to, že nikdo o její narození a život nestál? Bude věřit někdy někomu, že jí má bezpodmínečně rád? Možná ona drsná životní zkušenost děvče do života ale posílí a vybaví lidským citem, který pomáhá při ctění základních lidských práv, zejména práva na život. Bude možná více chápat, že svobodná a kulturně vyspělá civilizace je povinná chránit životy a zdraví lidí. To by její matka měla štěstí. Její dcera by se o ni totiž patrně pak třeba starala jako o starou a možná nemocnou ženu, i kdyby jí to způsobovalo finančně vyčísitelnou hmotnou nebo nehmotnou újmu, a nenutila by ji k eutanazii – druhému „konci“ potratové totality.

Podle serveru iDNES.cz paní Kateřina Nováková řekla: „Nejsem první případ. I proto jsem se ozvala, aby holky věděly, než do toho jdou, že se to nemusí povést.“ Aktivisté pro život se všemožně snaží o osvětu, informovanost i konkrétní pomoc, aby k potratům, kterých je jen v ČR denně celkem sedmdesát, vůbec nedocházelo a ženy se necitily vehnané do pastí. Aby našly podporu a byla jim dodávána odvaha, že krok, který nelze vzít zpět a kterého pak drtívá většina lituje, udělat nemusí. Paní Nováková má pro nás ale novou strategii: varuje, že je třeba techniku potratu kontrolovat, aby výsledek byl opravdu dokonalý a nevzešlo trauma jiného druhu. Je otázkou, co

se teď může stát. Před několika lety otřásl evropskou veřejností podobný případ. Sotva dospělý, osmnáctiletý chlapec s rozsáhlým zdravotním postižením se soudil se svými rodiči s tím, že se provinili jeho narozením. Nebyl potracen, odškodnění vyhrál. Na jednu stranu se společnost snaží o totální toleranci, která jde až do extrémů formulovaných anti-diskriminačním zákonem. Na jeho fundamentu by se pak ovšem dala postavit i žaloba dítěte proti matce, že jej chtěla dát zabít a tím mu způsobila újmu mnohočetného charakteru a dosahu na celý život. Syndrom přežití, který se může v životě člověka formovat třeba až do výše zmíněné francouzské podoby, malou Natálii pravděpodobně bohužel dostihne taky. Bude si možná stejně jako mnozí z nás klást otázku: jak je možné, že matka chtěla zabít? A jak je možné, že později, i když měla plných sedm let čas věc vrátit potichu zpět a nevyvolat tuhle hrůznou kauzu, si za dítě jako za škodnou nechala zaplatit? Je to velmi těžké k pochopení. Komerční subjekty možná zavedou nové formy pojištění: proti nepovedenému potratu, proti narození dítěte v nevhodné době... Soudit nikdo nechceme. Ale pohnutky, které vedly k finančnímu řešení jihlavského „omylu“, dávají svá významná a jednoznačná vysvětlení.

Když se čas od času ilustruje v tematice umělých potratů lékař jako nájemný vrah, kterému se platí za usmrcení dítěte na vlastní žádost rodičů, dalo by se říci, že soudem přiznané odškodné za nepovedené zabití tento obraz dostalo do české postmoderní absurdní reality. Nikdy v moderních dějinách – s výjimkou malé skupiny lékařů Hitlerova Německa a Stalinova Ruska – nebyla ekonomická a sociální užitečnost jednotlivce stavěna nad jeho právo na existenci. Nikdy v moderních dějinách nedal stát jednému občanovi absolutní zákonné právo zabít druhého za účelem vyřešení svých vlastních osobních, sociálních nebo ekonomických problémů.

Soudce Ryška po vynesení rozsudku řekl: „V České republice je takové rozhodnutí průlomové, ovšem je zcela v souladu se středoevropskou legislativou...“ Ano, tak nějak to bude.

Zdeňka Rybová, Hnutí Pro život ČR

KOMENTÁŘE

Hnutí Pro život ČR: Protest proti rozsudku ohledně tzv. nepovedeného potratu

Hnutí Pro život ČR kategoricky odsuzuje výsledek soudního procesu, při němž matka žádala odškodnění za tzv. nepovedený potrat.

Hnutí Pro život ČR dokáže pochopit, že se těhotná žena ve složité situaci, bez podpory otce dítěte a velmi často pod nátlakem okolí rozhodne dát souhlas k usmrcení svého dítěte. Avšak promyšlený postup s odstupem několika let, při kterém je žalována nemocnice za špatně provedený umělý potrat, hraničí s hyenismem, který nebere žádný

ohled na duševní vývoj dítěte, jež umělý potrat přežilo. Mimořádně nebezpečný precedens, kterým je případ jihlavské matky, otrásl českou veřejností a je logické, že byl přijat s krajním pohoršením. Dívka, které je dnes sedm let, by měla být chráněna před informací, že přežila vlastně náhodou a proti vůli svých rodičů.

Narození člověka není za žádných okolností možné chápat jako škodu. Pokud se matka cítila pokračujícím těhotenstvím a narozením dítěte poškozena,

nic jí nebránilo situaci řešit bezprostředně po porodu, např. tím, že by dcerku předala do náhradní rodinné péče, resp. se dítěte vzdala. Tak by se děvčátko dostalo k milujícím rodičům, kteří by ji pokládali za smysl svého života a nikoli za překážku, na základě níž by požadovali odškodné.

Apelujeme proto na lékaře a zákonodárce, aby iniciovali veřejnou diskusi vedoucí ke změně zákonů, aby k takovýmto absurditám v budoucnosti nemohlo docházet.

Osmnáctý paragraf

Jak se politici staví k povinnostem, které ukládají ostatním občanům

Inaugurace prezidenta republiky je slavnostní událost. Pro slavnostní události je v naší kultuře pravidlem, že se neodehrávají bez žen. Veřejně činní muži přicházejí se svými manželkami (ženy s manželi). Respektuje se, že veřejně činný člověk má své zázemí, díky němuž se stal tím, kým je. Bez podpory své rodiny toho člověk moc nedokáže. Křesťanská kultura ženu jako manželku respektuje a muž, který svou ženu nectí, nemůže být považován za civilizovaného.

Proto se do Vladislavského sálu dostavili politici i s manželkami. Až na předsedu vlády. Ten přišel s milenkou, ačkoli je dosud ženatý. I když jsme už na ledacos zvyklí, mnohé z nás to překvapilo. V naší zemi totiž platí zákon o rodině, jehož paragraf 18 zní:

„Muž a žena... jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí.“ Věrnost a respekt k důstojnosti druhého tedy není nějaká výjimečná ctnost: je to povinnost, která nám plyne ze zákona.

Už za časů monarchie bývalo běžné, že králové a další významní muži mívali milenky, a u demokraticky zvolených politiků tomu nebývá jinak: i ve Spojených státech je přisnosit v této věci záležitosti posledních desetiletí – ještě v kennedyovských časech tomu tak nebylo.

Něco jiného je ale veřejné vystupování. Respekt ke své ženě a rodině má projevat i ten muž, jehož soukromí má své

stíny. Český premiér se zřejmě domnívá, že pro něho to neplatí.

Už slyším námitky o „moralizování“ konzervativních katolíků. Ale o to tady nejde. Za své soukromí neseme odpovědnost před svými blízkými a především před Bohem. Ale zákon musíme dodržovat všichni, a to je věc veřejná. Ještě jsem v našem tisku nečetla, že by někdo obhajoval krádež nebo loupež tím, že jde o soukromou záležitost pachatele. Proč právě v oblasti manželství a rodiny nemá platit to, co platí ve všech jiných oblastech života? Proč závazek splacení dluhu platí a manželský závazek neplatí?

Zdá se, jako by se nám v manželských a rodinných věcech oblast soukromého povážlivě rozšířila. Ale to rozšíření je jen selektivní.

V týchž dnech, kdy se odehrálo uvedené veřejné vystoupení ministerského předsedy, podává ministryně Stehlíková do vlády návrh zákona, který má regulovat rodičovské tresty vůči dětem. Nejde o týrání – to je trestné už dnes a navíc pro ně platí oznamovací povinnost. Jde o zákaz plácnutí, jímž běžně „uzemňujeme“ řádění potomka, který se vzteká nebo závažně překročil stanovené meze.

Jde o zjevný nesmysl. Všichni, kdo jsme vychovávali nebo vychovááme děti, víme, že existují pro dítě těžší tresty, než je spontánní plácnutí přes zadek: jde např. o křik, nadávku, ale zejména o situaci, kdy dítě samo vidí, že způsobilo něco špatného a je mu to líto, i když

Foto: <http://www.tyden.cz>

mu to třeba rodiče ani nevyčítají. Navíc všichni, kdo – na rozdíl od paní ministryně – vychováváme víc než jedno dítě, víme, že výchova je jakýsi dialog, který rozehrává jak rodič, tak dítě, a že mezi dětmi jsou obrovské rozdíly: jsou děti huře zvladatelné (což neznámá, že jsou mravně horší) a naopak děti, které citlivě reagují na prosté napomenutí, a ostřejší postup nepotřebují.

Jaký smysl ten nesmysl má? Jde o další kontrolu (znám případnější výraz, ale do katolického časopisu se nehodí) manželství a rodiny. Jde o další možnost, jak si lidé mohou vzájemně škodit tím, že udají souseda. Jde o další možnost, jak obnovit systém domovních důvěrníků a uličních výborů, strkajících nos do našeho soukromí.

A tak mám návrh: ať si naše vláda nejdříve projde stávající zákon o rodině a promyslí postupy, jimiž by bylo možno přimět lidi k dodržování povinností, které už nyní ze zákona mají. A teprve pak ať uvažuje o tom, co nám ještě navíc uloží.

Michaela Freiová

KOMENTÁŘE

Za všechno může Církev

„Blahoslavení jste, když vám budou kvůli mně vylhaně připisovat každou špatnost“

Když tak sledujeme pravidelně různé sdělovací prostředky – ať už tištěné nebo elektronické – a všímáme si speciálně informací souvisejících s náboženstvím, můžeme časem získat dojem, jako by za některé vážné problémy současného světa mohla Církev. Přesněji řečeno – katolická církev. A ne samozřejmě prostí řadoví věřící: ti naopak bývají v takových zprávách líčeni spíš jako pasivní účastníci nebo přímo oběti popisovaných krizí a katastrof. Je to samo vedení Církve, kdo prý může za různé projevy zla v dnešní době. Právě nositelé autority v katolické hierarchii se na tom zlu údajně podílejí tím, že zastávají a obhajují náboženskou a morální nauku, která pak způsobuje komplikace v životě lidí i národů.

Duch křesťanského světa bude vždy v určitém rozporu s duchem světa nevěřícího

Není to ovšem nic nového, když je Církev a její nauka v některých médiích stavěna do špatného světla; podobná obvinění musí poslouchat přinejmenším od časů osvěcenství. Není to ani nic divného, protože duch křesťanského učení bude vždycky v určitém rozporu s duchem nevěřícího světa, což pochopitelně nijak neznamená, že my křesťané nemůžeme s nevěřícími žít v míru a pokoji. A už vůbec to není důvod k nějaké panice v našich řadách. „Řeč se mluví a voda teče,“ říká jedno přísloví, a jiné zní ještě ostřeji: „Psi štěkají, ale karavana táhne dál.“ Nepřízeň našich bližních přece nebude důvodem k tomu,

abychom přestali plnit svoje křesťanské úkoly, abychom přerušili svou cestu tam, kam nás vede naše svědomí a Boží slovo. Spíš můžou být pro nás takové antikato-lické relace příležitostí k zamýšlení, jestli opravdu nejsme necitelní k bídě a nouzi tohoto světa a – řečeno liturgicky – jestli konáme, co máme konat. Jinak se takovými žalobami nemusíme trápit.

Ale jedno riziko bych v této kritice Církve přece jenom viděl, a proto se chci také aspoň trochu jejím obsahem zabývat. Když je někdo delší dobu soustavně obviňován, může se stát, že se začne skutečně cítit vinen. I kdyby třeba doopravdy nic špatného neudělal. A budme optimisté: mezi námi katolíky je jistě mnoho citlivých a soucitných lidí, kteří bolestně vnímají tragédie v současném světě. Když ale slyší permanentní vysvětlování, že za ně může taky Církev, možná si postupně začnou klást otázky: A opravdu postupuje duchovenstvo v této záležitosti správně? Opravdu je katolická nauka v této věci spravedlivá? Představitelé Církve v řadě případů skutečně selhali a křesťanské zásady se v určitých situacích ukázaly neúčinné. Červ pochybností začne hlodat, a pokud člověk brzo nevyhledá Boží ochranu, může opravdu této propagandě naletět. Proto se chci aspoň na některé její příklady podívat zblízka a poukázat na její falešné tóny.

Církev a problém AIDS

V jednom velkém polském deníku jsem četl následující příběh. V které- si africké zemi žila rodina. Otec musel za prací dojíždět daleko do města. Tam se u lehkých žen nakazil nemocí AIDS a po návratu sám nakazil svou manželku a děti, které se jim pak ještě narodily. Závěr autora reportáže byl jednoznačný: může za to katolická církev, protože ta má na chudé obyvatelstvo velký vliv a zakazuje jim používat ochranné prostředky, které by nákaze zabránily. Teď bychom se my věřící měli asi zastydět. Ale já se domnívám, že by to bylo falešné. Celý ten výklad se mi zdá falešný. Žádný strach: rozhodně nemíním zpochybňovat tragédii toho nešťastného Afričana a jeho rodiny. Ani nad ním nechci vynést moralistický rozsudek: to, co udělal, je věcí jeho a Boží. Ale velice mi vadí to vysvětlení,

které k tomu podal pisatel reportáže. Jakou to má logiku? Tak dospělý svépřávný člověk svým dobrovolným jednáním způsobí nákazu sobě i rodině, ale může za to Církev! Nechápu proč. Církev přece zakazuje jak ty dotyčné ochranné prostředky, tak styky s lehkými ženami. Nechci rozebírat choullostivé detaily, ale myslím, že když už se někdo rozhodne provádět smilstvo, je pak z hlediska morálky celkem jedno, jestli přitom použije nebo nepoužije ochranu. Nedovedu si představit, že někdo při smilstvu odmítne použití ochranu a zdůvodní to tím, že je katolík. Kdepak: obyčejná logika mi říká, že v tomto tragickém příběhu je Církev bez viny a že do něho byla jenom zlo- myslně zatažena. Církev by se provinila teprve tehdy, kdyby tomu nemocnému a jeho rodině odepřela pomoc. Na to si musíme my katolíci dávat pozor, abychom neodepisovali své bližní, kteří se dostali do bídy vlastními hříchy. Ale že bychom jako celek zavinili šíření AIDS, proti tomu se můžeme právem ohradit.

Církev a problém antikoncepce

V kostele, kam chodím, visel kdysi plakát zaměřený proti umělým potrátům. Nějaký nezdvorač na něj ručně připsal: „Šílená církev žehná přelidnění.“ Ano, také tuto výtku jsem nedávno několikrát objevil v novinách. Bylo to vždycky na reklamních stránkách které- si farmaceutické firmy. Byly tam reportáže z Afriky nebo z Filipín, jak místní úřady nedovolují bezplatnou distribuci antikoncepce, a protože se tamější muži nedokážou ovládat, jsou tamější ženy nuceny rodit další a další děti. A kdo za to může? Zase Církev a její morální nauka! Aspoň to tvrdí ty reklamní texty. Ani tentokrát nechci zpochybňovat vážnost situace, ve které se ti chudí lidé nacházejí. Ale vážně může Církev za to, že ji někdo poslouchá jenom v jedné věci a v dalších už ne? Církev přece nemá armádu ani policii a nemůže místní úřady donutit, aby se rozhodly tak nebo naopak. Nemůže všechny lidi v těch zemích držet na uzdě; její postoj k antikoncepci je jenom zlomek celého toho problému. Církev může jenom sbírat raněné a obvazovat rány, a víme, že to taky dělá.

KOMENTÁŘE

Otázka celibátu

Jindy zase dokonce jeden morální teolog tvrdil a naše noviny to s chutí otiskly, že v Africe je málo domorodého duchovenstva proto, že místní muži nejsou schopni dodržovat celibát. Čili: pokud Církev nezruší celibát, může si sama za nedostatek kněží. V Africe jsem nebyl a netvrdím, že to s těmi muži není pravda. Ale může za to Církev? Myslím, že kdo nedokáže dodržovat celibát, ten zpravidla neumí zachovávat ani manžel-

skou věrnost, a je otázka, jak by Církev prospěli kněží, kteří by žili v mnohoženství nebo v konkubinátu. Odpověď bychom našli i u nás v Evropě.

Je třeba pravdivě rozlišovat mezi oprávněnou a nespravedlivou kritikou

Kritika Církve bude existovat pořád a bude nám zvonit v uších jako připomínka, že křesťanství na svět přece jenom působí a vyvolává jeho reakce. Naším úkolem je pak rozlišovat, kdy

je ta kritika oprávněná, a kdy naopak nespravedlivá. V tom druhém případě nás uklidňuje sám Pán Ježíš, když říká: „Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vylhané vám připisovat každou špatnost.“ V tom prvním případě se máme nad sebou důkladně zamyslet. Ale i to zamyšlení by mělo být pravdivé.

Karel Komárek

<http://www.radiovaticana.cz>
(mezititulky redakce)

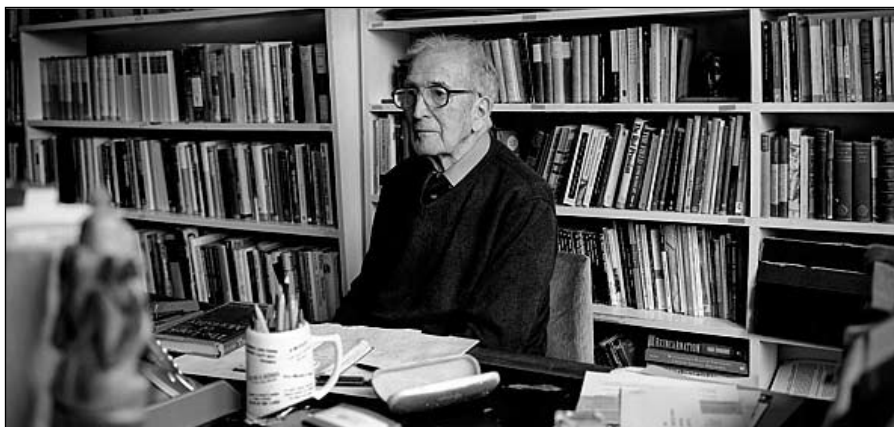
Apostata od ateismu

Jak nejslavnější ateista světa změnil názor

To je titul nové knihy, trháku, který recenzuje *New York Times* třiceti tisíci úhony. Autor eseje Roy Abraham Varghese vypráví o apostazi Anthony Flewa, bosome moderního ateismu, který před pěti lety oznámil svou konverzi k jedné formě náboženského racionalismu. Přítel a žák Bertranda Russela, „legenda filozofického ateismu“ podle *Time Magazine*, profesor Flew strávil šedesát let, aby dokazoval, že není možno věřit a že je to neúčinné. Případ Anthony Flewa znovu podnítl polemiku, která už celé měsíce probíhá v anglosaském tisku zásluhou nové vlny ateistické literatury; jejími paporečnickými jsou Richard Dawkins, Daniel Dennett, Christopher Hitchens a Martin Amis. Mezi největšími žijícími historiky je Paul Johnson sžiravým kritikem britského relativismu. Nedávno hájil Flewa před obviněním, že „prostě zblblnul, když konvertoval“. Autor proslulých děl „Dějiny židovského národa“, „Dějiny křesťanství“, úchvatných „Intelektuálové“ a monumentálních „Zrození moderní doby“, bývalý ředitel *New Statesman*, který byl loni vyznamenán v Bílém domě medailí svobody, nejvyšší poctou USA jakou může dostat civilista, vypráví o svém vztahu k náboženství a hájí jeho veřejnou a historickou funkci.

Nositelem současné propagandy proti Bohu je svět západních intelektuálů

Paul Johnson je hlavním žalobcem „chattering classes“, klábosící kasty blahobytných, samolibých kulturních levičáků, a neúprosně pranýřuje jejich pokrytectví. „Jsou dva důvody tohoto protináboženského boomu, který v anglosaském světě proděláváme. Na jedné straně je nesmír-

Anthony Flew. Foto: www.nytimes.com

né nadšení intelektuální elity pro Darwinovu vývojovou teorii. Chtěli by, aby Darwin prohlásil, co nikdy neřekl, že evoluce je synonymem ateismu. Biolog Dawkins je pouze jedním z viníků tohoto klimatu intelektuální indoktrinace. Je to táž situace, jaká existovala v Sovětském svazu; tvrdě cenzurovali každý odlišný názor. Tito intelektuálové a akademici zneužívají Darwina, aby dělali kariéru a šířili ateismus. Moje starobylá univerzita Oxford byla založena mnichy a teology před devíti stoletími a nedávno byla definována jako „bašta ztracených případů“. Dnes, kdo se přizná ke křesťanské víře, má mizivé možnosti udělat na této univerzitě kariéru. Náboženství se stalo v univerzitním životě handicapem. Počet studentů náboženských věd ve Velké Británii klesá.“

Ve „Spectatoru“ Johnson obvinil Dawkinse, že je náčelníkem bandy „ajatláhu darwinismu“. „Ateismus je vždy osobní záležitostí, Darwin přestal věřit po předčasné smrti dcerky. Druhým důvodem jeho oživení je dopad sebe-

vražedné islámské kultury, lidské bomby, sebevražedného „mučednictví“. Obálka poslední Dawkinsovy knihy ukazuje *Twin Towers* s nápisem ‚Představ si, že by nebyl žádný bůh‘. Od zemětřesení v Lisabonu po objevy zkamenělin, jež přeházely biblickou chronologii, bylo na Západě vždycky ateistické hnutí. Po první světové válce byl jeho motorem freudismus. Nositelům současné propagandy proti Bohu je svět západních intelektuálů. Mám rád agnostiky, kteří tvrdí ‚nemohu vědět, jestli...‘ Mám velkou úctu k tomuto filozofickému postoji. Ale myslím si, že ateismus je cizí lidskému životu a že neodarwinismus je velmi nebezpečný postoj. Dawkins ve své knize ‚The God Delusion‘ hájí názor, že víra v Boha je překážkou pro vědu a jeden z jeho kolegů z Oxfordu řekl v BBC, že ‚náboženství je slepá ulička rozumu‘. Otázka, zda je pojem Boha slučitelný s existencí zla, je pradávna, položil ji už Platon a stoikové, první křesťanští filozofové a později Tomáš Akvinský. Idea, že Bůh dopouští

KOMENTÁŘE

Foto: archiv

ukrutnosti, je lepší alternativa, než připustit, že všechna bolest, která je ve světě, je nesmyslná, že existence lidské rasy s jejími rozkošemi, dramaty a utrpeními je bezvýznamná náhoda a že bude pokračovat až do konce, kdy ji jiná náhoda úplně vyhladí. Pravdou je, že jsme všichni trochu Jekyll a trochu Hyde, napůl svatí, napůl bestie. Velkou silou křesťanství je, že trvá na tom, že je člověk stvořen k Božímu obrazu a přijímá, že s jeho rozmnožováním souvisí radikální vada. Od pradávna se obraz Boha zrcadlí v lidské tváři jako v pokřiveném zrcadle.“

Děsivé důsledky osvícenství

Johnson jako historik odsoudil dědictví osvícenství v jeho jakobínské a totalitární formě jako průkopníka mučení křesťanů ve 20. století, jak tomu bylo během španělské občanské války. V polovině 19. století došlo ke spojení dvou jevů, z nichž oba byly plodem osvícenského racionalismu. Z jedné strany pokus „zlepšit“ zdraví obyvatelstva pomocí hygienických opatření, očkováním, zdravou výživou a účinnější lékařskou péčí. Z druhé strany studie Darwina, jenž vysvětloval vývoj života a dokazoval zákon přežití nejprizpůsobivějších druhů. Toto spojení vytvořilo eugenickou vědu, z mnoha aspektů analogickou oné snaze zdokonalit lidstvo na morální a intelektuální úrovni, což byl osudný omyl francouzské revoluce. Jejím vzorovým představitelem byl Robespierre, první intelektuál, který dohnal doktrínu o nadřazenosti idejí nad lidmi až do toho bodu, že ve jménu Rozumu posílal pod gilotinu tisíce neviných. Eugenika se prosadila mezi rokem 1870 a počátkem druhé světové války. Aby se dosáhlo cíle teoreticky dokonalých lidí, bylo třeba

likvidovat každou mentálně nevhodnou osobu, od zločinců až po duševně zastořené. Teprve tehdy, až byla tato doktrína prezentována v extrémní formě Hitlerem, ukázalo se jasně, jak je zvrácená a eugenika skončila pod troskami Auschwitz.

Za hrůzami 20. století stojí lidé, kteří se vzepřeli Bohu

Zlo spáchané v naší době nemá sobě rovného. Více než 150 milionů lidí bylo v minulém století zabito násilím státu. Lidé se ptají, jak to může Bůh připustit? Jak může existovat Bůh v tomto království anarchie? Je nepopiratelné, že dvě největší tyranie století, nacistický Reich a komunistický Sovětský svaz, byly vybudovány bez Boha. Moderní pohanství v prvním případě a ateistický materialismus ve druhém. Ve 20. století se zaznamenává, že hlavní příčina hrůz vyplývá z faktu, že velkou materiální moc získali lidé, kteří se nebáli Boha. Lenin, který věnoval svůj život násilí a vybudoval Sovětský svaz ke svému obrazu, nenáviděl křesťanství. Dne 13. ledna 1913 napsal Maximu Gorkému: „Nemůže být nic ohavnějšího než náboženství“. Koncentráky a gulagy byly ovocem odkřesťanštění světa. Kdyby žil Voltaire, pochybuji, že by si ještě myslel, že „náboženství je nepřitelem člověka“. Podle Johnsona „bojovní ateisté nechápou, že hlavním rysem náboženského oživení Ameriky je znovupotvrzení její úlohy být útočištěm utlačovaných“. V 19. století přijala 4 miliony utlačovaných irských katolíků, dva miliony ruských židů a Rumunů a miliony křesťanů ze Střední a Jižní Evropy. Johnson si proto myslí – věnuje tomu dokonce velmi krásnou „Historii Ameriky“ –, že „americký experiment je nejlepší naděje pro lidskou rasu“.

Bez Boha bychom ztratili svou lidskost

„Josepha Ratzingera mám velmi rád,“ říká Johnson s neskrývaným obdivem, „je to velký univerzitní profesor, napsal a řekl úchvatné věci. Souhlasím s ním, když tvrdí, že rozum se neopírá sám o sebe, že potřebuje transcendentní oporu. Ale všechny síly moderní společnosti jsou proti němu. Papež dokázal, že rozum má svůj duchovní rozměr jako představitost, která je pro mne nejdůležitějším lidským rysem. Právě imaginace nás přesvědčuje, že jsme stvořeni k Božímu obrazu. Ve své mimořádné řeči v Řeznu Ratzinger vysvětlil, že tvůrčí lidská představitost je v souladu s náboženským rozměrem lidské existence. Jsem na něj vnímavý. Byl jsem vychován řeholnicemi a jezuiti. Nebudu moci nikdy žít v kraji bez kostelů. Zde v Anglii je venkov plný středověkých věží. Nikdy bych nežil na místě, kde by chyběly tyto špice, které ukazují k nebi. A jsem si jist, že vlnu ateismu by lidstvo dlouho nepřežilo. Thomas Hobbes napsal, že „peklo je pravda, žitá příliš pozdě“. Vybavuji si také slova teologa Karla Rahnera: ‚Kdyby byl Bůh vykořeněn z lidské mysli, přestali bychom být lidští a stali bychom se zvířaty. A bylo by úděsné dívat se na náš osud.‘ Studium dějin je mocný protilek proti této současné domýšlivosti. Pro miliony osob, především ve vyspělejších národech, přestalo náboženství hrát roli v jejich životě. Ta prázdnota byl zaplněna fašismem, nacismem, komunismem, humanistickým utopismem, eugenikou, zdravotnickou politikou, ideologií sexuální bezuzdnosti, rasismem a politikou životního prostředí. Avšak pro nemalý počet milionů lidí, pro drtivou většinu lidské rasy si náboženství v jejich životě drží svůj vitální rozměr. Ekologická panika naší doby je jiným příkladem toho, jak úpadek náboženského podnětu byl nahrazen světými napodobeninami, které jsou přinejmenším iracionální a ničivé.“

Johnson končí historkou: „Jednou Nancy Milford vytýkala Evelyn Waughovi jeho podlé jednání: ‚Jak můžeš svou víru v Boha smířit s takovýmto jednáním?‘ Waugh jí odpověděl celý zachmuřený: ‚Kdybych neměl katolickou víru, nebyl bych ani lidskou bytostí.‘

„Nechci věřit v umění bez Narození, Ukřížování, bez světů a andělů, v hudbu, jež ani nehlesne o nesmrtnosti,“ končí Johnson.

P. Josef Koláček SJ
<http://www.radiovaticana.cz>
 (mezititulky redakce)

OSOBNOSTI

„Stavěl most spojující svět s Církví“

O novém blahoslaveném Antonio Rosminim

Beatifikace, jejichž slavení bylo již dřívějším rozhodnutím Benedikta XVI. přesunuto z Vatikánu na regionální úroveň původu či působíště nových blahoslavených, mohou někdy snadněji uniknout mediálnímu zájmu. V případě italského kněze Antonia Rosminiho Serbatihho (1797–1855), jehož kardinál Saraiva Martins blahořečil v neděli 18. listopadu 2007 v italském městě Novara, by to jistě byla škoda. Postava tohoto významného představitele italského národního obrození z první poloviny 19. století totiž daleko překračuje lokální dimenzi, zejména pokud jde o jeho filosofické dílo. Přestože akt beatifikace neznamená, že Církev automaticky přejímá nauku dotyčného, faktem také zůstává, že v ní neshledává nic, co by mohlo být v rozporu s katolickou vírou.

Originální a ve své době kontroverzní dílo tohoto filosofa bylo totiž 30 let po jeho smrti podrobeno zkoumání posvátné kongregace pro nauku víry, tehdy nazývané Svaté officium, která 40 vět vybraných z jeho převážně posmrtně vydaných knih odsoudila roku 1887 jako nepravověrné dekretem *Post obitum* (DS 3201–3241).

Oblíbený autor papežů

Proces blahořečení tohoto všestranně činného a literárně nesmírně plodného italského kněze byl proto plně umožněn teprve vydáním nové noty Kongregace pro nauku víry v roce 2001, která prohlásila za „překonané všechny důvody znepokojení, naukových rozpaků i opatrnosti“, které vedly k vyhlášení dekretu *Post obitum*, přičemž shledala, že smysl oněch odsouzených vět „opravdu neodpovídá vlastní pozici zaujímané Rosminim, nýbrž odráží takové závěry, k nimž by mohl někdo dojít při četbě děl tohoto autora“. Kongregace přitom ponechává vědecké diskusi otázku „větší či menší přijatelnosti Rosminiho systému jako takového a jeho spekulativní soudržnosti, pokud jde o filosofické a teologické teorie, které se v Rosminiho dílech nacházejí“. Kongregace pro nauku víry zmíněným dekretem vyřešila – s využitím potřebného časového odstupu – poněkud choulostivé a subtilní otázky, které mohly klást do nepříznivého světla

církevní učitelství, a sňala z Antonia Rosminiho punc podezření z nepravověrnosti. Tento italský myslitel přitom patřil mezi oblíbené autory všech papežů poslední doby počínaje Janem XXIII. Pavel VI. jej označil za proroka a Jan Pavel II. klade jeho jméno za vzor harmonického spojení víry a rozumu v encyklice *Fides et ratio*.

Zásadní osobnost katolicismu 19. století

Italský spisovatel z 19. století Alexandr Manzoni, který byl osobním přítelem nového blahoslaveného, nazval Rosminiho „jedním z pěti či šesti největších intelektuálů, které v průběhu století lidstvo mělo“ a označil jej za „zásadní osobnost katolicismu 19. století“. Antonio Rosmini byl často nepochopeným prorokem moderní doby na mnoha úrovních, zejména v oblasti politického myšlení. Jeho přínos národnímu obrození v Itálii je zásadní a jakoby ze současnosti znějí jeho slova: „Katolické náboženství nepotřebuje protekci dynastií, ale svobodu. Potřebuje, aby byla chráněna její svoboda, nic víc.“ Rosmini také formuloval nárok na jednotný italský stát, přičemž tehdejší papežský stát z hlediska poslání Církve vůbec nepovažoval za nutný. Právě tím si učinil mnohé nepřátele. Papež Pius IX. jej sice chtěl jmenovat kardinálem, ale pár dnů před kardinálskou konzistoří bylo jeho jméno ze seznamu kandidátů vyškrtáno.

Kritik socialismu a komunismu

Rosmini se ještě dávno před Karlem Marxem zajímal také o sociální spravedlnost, ale na rozdíl od něho spatřoval nástroj k jejímu prosazení právě v demokracii. Jeho adresná kritika komunismu a socialismu si nejenom uchovávala dodnes svou platnost, ale teprve dnes, po bolestných zkušenostech minulosti, ji můžeme plně ocenit. V roce 1847 vyslovil například na adresu socialistických systémů tato slova:

„Mýlí se ten, kdo by očekával, že lidský život v těchto nových systémech bude radostnější a šťastnější, vřady nebude možné, aby se lidé vzájemně sdužovali ve svobodě, neboť budou obrání o svá základní nezadatelná práva. Všude bude panovat jen šedá pro-

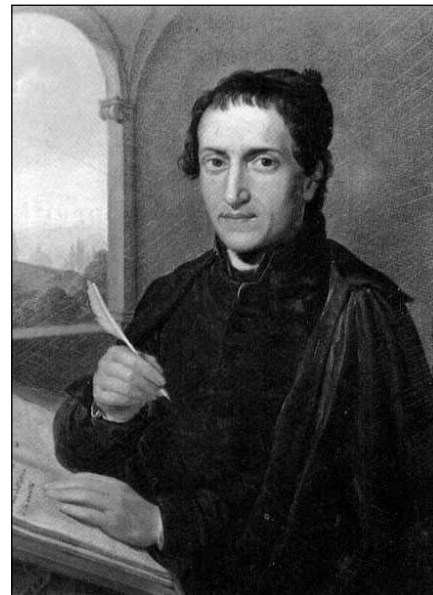

Foto: www.geocities.com

střednost a nudná monotónnost. S lidmi se bude zacházet jako s kusem neživého dřeva či železa. Jedinec nebude víc než součást ozubeného kola, nýtek či šroubek ve velkolepém společenském stroji, který vynalezli tito inženýři a konstruktéři nového světa. Běda, kdyby se taková součástka začala hýbat tak, jak by si sama přála!“

Zakladatel řeholního institutu

Antonio Rosmini byl kromě své spisovatelské práce především knězem a duchovním vůdcem. V roce 1828 založil řeholní Institut Charity, potvrzený papežským právem roku 1839, který existuje dodnes. Známý je také pod názvem Rosminiáni. Tento institut je podle myšlenky zakladatele činný ve třech oblastech charity: sociální, duchovní a intelektuální.

Člověk dialogu a hlasatel radostného poselství

O postavě nového blahoslaveného říká pro Vatikánský rozhlas Agostino Giovagnoli z katolické univerzity z Milána:

„Byla to postava, která osvětila opravdu celé 19. století v Itálii i Evropě. Nepochybně byl velice citlivý na změny své doby. V tomto smyslu lze říci, že vzhledem ke světu, který se překotně a problematičtěji měnil, stavěl most spojující

dokončení na str. 12

HOMILIE

Vzkříšení

Foto: archiv

„Věřím v hříchu odpuštění, těla vzkříšení, život věčný.“ Modlíme se to, je to naše křesťanské vyznání víry. Ale právě při této příležitosti si uvědomujeme, že není snadné smířit víru s obrazovností. Jak si představit vzkříšení z mrtvých? Malířské podání bývá roztomilé, ale komické. Mrtví vystupují z hrobu a sbírají své rozptýlené kosti. Všichni víme, že je to jenom hra představitosti. Ale máme některé obrazy vhodnější?

Na starých obrazech nanebevzetí Panny Marie se Bohorodička probouzí ze snu smrti k novému věčnému životu. Je to obraz vhodnější. Když Kristus vzkřísil z mrtvých Jairovu dceru, řekl o ní, že nezemřela, ale že spí (Mk 5,39). Přítomní se mu posmívali. Ale on ji skutečně probudil ze smrti k životu. Smrt je následek těžké nemoci. Ježíš nemocné velice často uzdravoval. I to je tedy předobraz vzkříšení z mrtvých. Každý obraz má společné znaky se skutečností, kterou zobrazuje, ale v něčem se vždycky od ní liší. Jak je tomu v našem případě?

Věříme v opravdové vzkříšení toho těla, které máme nyní

Někdo onemocněl. Musel přerušit svou práci, rytmus svého života. Naštěstí se uzdravil. Dobou, co byl na lůžku, jako by ztratil kousek života. Ale pak povstal a všechno pokračuje dál, jako předtím. Podobně je tomu, když se člověk ráno probudí ze snu. Rozdíl je jenom v tom, že je spánek přirozený, kratší než nemoc a přítom posiluje, neoslabuje jako nemoc. V obojím případě se však navracíme ke stejnému životu, jaký jsme vedli předtím.

Jak je tomu při vzkříšení z mrtvých? Řekli jsme, že se obraz v něčem se skutečností shoduje. Všecka náboženství věří v posmrtný život, ke kterému se zemřelý probudí. Ale je to život úplně jiný, docela odlišný od toho, který je zde na zemi. Jde tam jen duše, ale tělo se rozpadne nenávratně v zemi. Není

tedy vzkříšení z mrtvých, ale záměna jednoho života za jiný. To neodpovídá křesťanské víře. Ježíš opravdu vstal z mrtvých, hrob našli prázdný, on se vrátil k apoštolům jako živý člověk. Aby je přesvědčil, že není duch, pojedl s nimi (Jan 21,9–14). Ale přece jenom poznávali, že to není stejné jako předtím. Mistrův život, který se jevil učedníkům jako časný, se stal věčným. Analogii vidíme při eucharistické oběti: přineseme na oltář chléb a víno a pak z oltáře dostáváme týž chléb a totéž víno, ale dary jsou proměněné, posvěcené, zbožštěné.

Trochu je to naznačeno i obrazem probuzení ze spánku, který posílil nemocného. Večer ulehl unavený, sotva stál na nohou, ale spánek ho tak posílil, že radostně vyskočil k životu a k nové práci. Celý náš život je vlastně živořením nemocného, oslabeného nákazou dědičného hříchu i hříchu vlastních. Vzkříšení znamená úplné vyzdravení. Ovšem je tak radikální, že je to jakoby docela nový život a přece jsme to pořád my. Vzkříšení nás navrátí k životu našemu, ale posvěcenému a zbožštělému, a proto k věčnému.

Vzkříšení jako prohlédnutí, blažené patření

Jak se proměna projeví? V evangeliu je to naznačeno zvláštní okolností. Ježíš se po smrti zjevil vícero lidem, kteří ho předtím dobře znali. Ale musel jim teď otevřít oči, aby ho poznali znovu. Teologové učí, že spasení lidé mají po smrti „blažené vidění“, otevrou se jim oči. Co uvidí? Ne nějaký docela jiný život, to by nebylo křesťanské, jak jsme už řekli, ale uvidí to, v co předtím jenom věřili. Žili tedy v rozpolcení mezi vírou a zdáním skutečností, zakryté mlhou. Nyní se ta mlha rozplynula a vidí svět a svůj život v pravém světle.

Při jedné z výprav k severnímu pólu se účastníci poztráceli při pochodu v mlze. Stále na sebe křičeli, aby zjistili, že jsou pospolu, ale nebyli si jisti, jsou-li všichni, jestli se někdo neztratil. Když se mlha rozptýlila, první bylo, že se přepočítali a začali si podávat ruce, jakoby se poprvé seznámili. Není náhodné vypravování apokryfních příběhů o Kristově sestupu do pekel, do předpekli, tj. do smrti. To se líčilo jako údolí stínů smrti a tmy. Kristus tam přinesl světlo a malíři jej zobrazují, jak podává ruku Adamovi a Evě a jak se setkává s praotci a proroky. Bůh stvořil lidstvo jako celek, jako jednu

velkou rodinu. Mlha času nás rozdělila, neznali jsme se nebo jsme o sobě věděli jenom z dalekých hlasů. Vzkříšení rozptýlí mlhu a začneme si podávat ruce, navazovat živé vztahy se všemi, kteří byli na zemi, a vidět celou historii světa.

Vzkříšení jako návrat ke všemu, co jsme ztratili

Viděna očima dnešní zkušenosti se smrt jeví jako zavření očí, zapomenutí všeho, co bylo předtím. Ve světle víry se projeví opačně. Náznaky toho vidíme občas u umírajících skutečně nebo zdánlivě. Je známé, že se při blížící smrti probudí nejstarší vzpomínky. Vypravoval mi někdo, že byl při smrti svého otce. Den předtím velice trpěl. Ale najednou se mu ulehčilo, usmíval se, vypravoval, že má dojem, jako by vedle v kuchyni byla jeho dávno zemřelá matka a že cítí vůni vánočního pečiva, které připravuje. Vypravující se zaradoval, že se otci tak přilepšilo, ale matka, která byla zkušenější, prohlásila, že je to zlé. Ten den pak otec zemřel.

Ještě názornější jsou příklady smrti zdánlivé. Jeden takový mi vypravoval jeden známý, který byl Holanďan, a proto velice rád jezdil na kole. Žil jakoby srostlý s kolem. Ale jednoho dne se přepočítal. Jel prudce a v zatáčce byl most nad potokem. Přeletěl zábradlí a padl do vody. Naštěstí voda nebyla hluboká a dno bylo bahnitě. Dostal se sám ven, i kolo vytáhl bez velkého poškození. Ale od té doby on sám začal žít intenzivněji nábožensky. Proč? Ze strachu před novým nebezpečím? To popřel. Jezdil dál jako předtím. Ale přiznal se, že prožil, když padal z mostu, zvláštní probuzení: viděl celý svůj život od počátku až do konce jako na jednom fotografickém snímku, všechno se zdálo přítomné.

Byl to pěkný zážitek smrti, jak se jeví ve světle víry, tj. jako krok ke vzkříšení a vzkříšení jako návrat ke všemu, co jsme ztratili, ale v novém světle, v záři věčnosti. Víme, že to nemůže být samo sebou, sama smrt je padnutím do temna, do neznáma. Ale setkáme-li se tam s Kristem, pak je ten sestup do pekel vzkříšením do věčného života. Smrtí Kristus přemohl smrt a daruje nám život. Jednoho dne o nás řeknou, že jsme zemřeli, ale on se usměje a řekne: jen spí, jdu, abych ho probudil.

Mons. Tomáš Špidlík SJ
<http://www.radiovaticana.cz>
 (mezzititalky redakce)

VĚROUČNÉ OTÁZKY

Modlitba za židy

Na dotazy týkající se víry a mravů odpovídají bratři a sestry Řádu kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na adresu redakce.

Jak se správně modlit za židy? A proč se o židech mluví jako o „starších bratrech“, když talmud vznikl v letech 200 – 500, tedy později než Nový zákon?

Přímluvná modlitba je jistým druhem prosebné modlitby. Prosíme Pána o něco pro někoho druhého. Aby tato naše prosba byla skutečnou modlitbou a mohla být jako taková Bohem přijata, je třeba naplnit známé předpoklady:

- mít pokorný postoj před Pánem;
- prosit s velkou důvěrou, že u Boha není nic nemožného;
- prosit za dobrou věc a s láskou k Pánu i k těm, za něž se přimlouváme;
- vytrvat v této modlitbě a dodávat „ne má, ale Tvá vůle se staň“.

Takováto modlitba je vždy správná, ať se přimlouváme za kohokoliv. A nikdo nemá právo omezovat druhého v takovéto modlitbě, neboť jde primárně o osobní vztah modlícího se k Bohu.

Proto je správné modlit se i za obrácení židů ke Kristu. Dokonce si naši bratři a sestry židé – jako *oliva ušlechtilá* (Řím 11,24) – více než jiní zaslouží naší pozornost a přímluvy. Jsou totiž skutečně našimi staršími bratry ve víře, neboť Bůh se nejprve zjevil tomuto vyvolenému národu a tento národ odpověděl, počínaje Abramem, na Boží zjevení svou vírou (Gn 12). Abrahám je nazván *otcem všech věřících* (Řím 4,11). A podobně Izraelité a posléze Židé jsou skutečně nositeli pravé víry v Boha až do času Mesiáše – Ježíše Krista.

Tragédie vyvoleného národa spočívá v tom, že mnozí Ježíše – Mesiáše nepřijali, přestože se právě na něm naplnila všechna starozákonní mesiánská proroctví. *Do vlastního přišel, ale vlastní ho nepřijali...* (Jan 1,11). Protože právě v Kristu

Benedikt XVI. dostává od členů židovské komunity šófar, židovský liturgický hudební nástroj

Foto: www.ejpress.org

Papež Benedikt XVI. na návštěvě synagogy v Kolíně nad Rýnem

Foto: www.ejpress.org

(Mesiáši) se dovršuje celé Boží zjevení, je nutno uznat, že od této chvíle se judaismus v podstatné věci odchyluje od zjevené Boží pravdy. Svou obětí na kříži Pán Ježíš vykoupil celé lidstvo, a tak se jeho nepřijetím židé oddělují od spásy.

Věrnost Staré smlouvy, život podle Zákona, nestačí k tomu, aby člověk mohl dosáhnout věčné blaženosti. Teprve víra v Ježíše Krista, Božího Syna a Vykupitele, ospravedlňuje a vede ke spáse. To mnohonásobně ve svých dopisech dosvědčuje a o tom v mnoha synagogách po celém Středomoří neúnavně káže svatý apoštol Pavel, sám obrácený žid. V listě Římanům například píše: *Jsmo přesvědčeni, že člověk je ospravedlněn skrze víru, beze skutků předepsaných Zákonem* (3,28), nebo v listě Galatským: *Víme, že člověk je uznán za spravedlivého jen tehdy, když uvěří v Ježíše Krista, a ne když dělá skutky Zákona. Přijali jsme víru v Ježíše Krista. Tak jsme byli uznáni za spravedlivé proto, že jsme uvěřili v Krista, ne proto, že jsme dělali skutky Zákona. Pro skutky Zákona nebude žádný člověk uznán za spravedlivého* (2,16).

Z toho vidíme, jak je důležité a potřebné vyprošovat židům milost uvěření v Pána Ježíše, a to nejen na Velký Pátek, ale stále. Oni nám uchovali a předali zjevení Boha až do Krista, my jim dlužíme podobnou službu, pozvání a povzbuzení k víře v Božího Syna, Ježíše Krista.

I v tomto je nám apoštol národů příkladem, když vyznává o židech svou velkou touhu: *Bratři, toužím po tom ve svém srdci a snažně prosím za ně (židy) Boha, aby došli spásy. A svědčím o nich, že mají horlivost pro Boha, ale je to horlivost bez hlubšího poznání. Upadli do omylu při usuzování, jak Bůh ospravedlňuje, a chtějí k tomu dojít sami, a proto se nepodřídili Božímu způsobu ospravedlnění. Vždyť cíl Zákona je Kristus, aby v něm dostal ospravedlnění každý, kdo věří* (Řím 10,1-4).

fr. Pavel Mayer OP

Církev uznává, že počátky její víry a jejího vyvolení sahají podle Božího tajemství spásy až k patriarchům, Mojžíšovi a prorokům. Vyznává, že všichni, kdo věří v Krista, jsou Abrahámovými dětmi podle víry, že jsou zahrnuti v povolání tohoto patriarchy a že odchod vyvoleného národa ze země otroctví je tajemným předobrazem spásy Církve. Proto Církev nemůže zapomenout, že obdržela zjevení Starého zákona prostřednictvím národa, s kterým Bůh ve svém nevýslovném milosrdenství uzavřel starou smlouvu. Ví, že bere sílu z kořene ušlechtilé olivy, na kterou jsou naroubovány ratolesti plané olivy, pohani. Církev totiž věří, že Kristus, náš pokoj, usmířil svým křížem Židy a pohany a v sobě spojil dvojí v jedno.

(*Nostra aetate*, 4)

NA ZÁVĚR

dokončení ze str. 9

jej s Církví, která byla násilně oddělena od státu a ocitla se tvář v tvář tomu, co současníci označovali slovem revoluce. Rosmini ukázal, že to všechno, co se označovalo oním slovem, nebylo jenom proti Církvi, ale může mít k Církvi a především k samotné víře také přátelský postoj. Zásadní byla totiž schopnost Rosminiho vést dialog se všemi, zejména s intelektuály své doby, i s těmi, kteří byli od Církve nejvzdálenější.

Benedikt XVI. neměl strach mluvit o křesťanství jako o revoluci. Právě to činil Rosmini, který se pokoušel uchránit Církev před tím, aby byla považována za zpátečnickou. Nejen na úrovni politické, ale také ideové, tedy před averzí vůči modernímu světu a všemu, co s sebou nese. Rosmini dokázal uchopit zejména otázku antropologie. Načrtl novátorskou, protože nikoli pesimistickou antropologii, jež převažovala v katolicismu oné doby, který se děsil moderních novot. Nabízel antropologii

otevřenou, pozitivní, v níž není popírán prvotní hřích, ale je kladen důraz na nekonečné možnosti, které milost lidstvu otevírá. Chápal Církev jako přítelkyni, přítelkyni novot, aniž by se jakkoli vzdával křesťanského poselství, a činil to takovým způsobem, že zhodnocoval právě jeho nehlubší aspekty, právě ty, které byly moderním světem přehlíženy.“

Milan Glaser

<http://www.radiovaticana.cz>

(mezititulky redakce)

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplať a přáním radostných a požehnaných Velikonoc

redakce

Nové smrtelné hříchy nebo nové podoby hříchu?

V reakci na rozhovor s regentem papežské penitenciérie, arcibiskupem Gianfranco Girottim, pro *L'Osservatore Romano* (9. 3. 2008) proběhla v tisku spekulace o tom, že katolická církev zavádí nové smrtelné hříchy.

Na poradě papežské penitenciérie bylo řečeno, aby se ve svátosti smíření hledělo i na hříchy, ke kterým otevírají cestu nové možnosti vývoje vědy a společnosti, jako je např. genetická manipulace, přispívání k sociální nerovnosti, přispívání k chudobě jiných, život v nadměrném bohatství, znečišťování životního prostředí, obchodování s drogami a jejich užívání. Nejsou to nové smrtelné hříchy, ale hříchy, kterých je třeba si všimnout a vychovávat svědomí společnosti k citlivosti vůči nedotknutelnosti lidského života a jeho integrity, sociálnímu soucítění, šetrnosti k přírodě.

RC

Liturgická čtení

23. 3. Neděle	Sk 10,34a.37–43, Žl 118, Kol 3,1–4, Jan 20,1–9 <i>Slavnost Zmrtvýchvstání Páně</i>		
24. 3. Pondělí	Sk 2,14.22b–33, Žl 16, Mt 28,8–15 <i>sv. Kateřina Švédská</i>	27. 3. Čtvrtek	Sk 3,11–26, Žl 8, Lk 24,35–48 <i>sv. Rupert</i>
25. 3. Úterý	Sk 2,36–41, Žl 33, Jan 20,11–18 <i>sv. Lucie Filippini</i>	28. 3. Pátek	Sk 4,1–12, Žl 118, Jan 21,1–14 <i>sv. Rogát</i>
26. 3. Středa	Sk 3,1–10, Žl 105, Lk 24,13–35 <i>sv. Kastulus (Haštal)</i>	29. 3. Sobota	Sk 4,13–21, Žl 118, Mk 16,9–15 <i>bl. Ludolf (Slavomil)</i>

30. 3. Neděle	Sk 2,42–47, Žl 118, 1 Petr 1,3–9, Jan 20,19–31 <i>2. neděle velikonoční</i>		
31. 3. Pondělí	Iz 7,10–14, Žl 40, Žid 10,4–10, Lk 1,26–38 <i>Slavnost Zvěstování Páně</i>	3. 4. Čtvrtek	Sk 5,27–33, Žl 34, Jan 3,31–36 <i>sv. Nikita</i>
1. 4. Úterý	Sk 4,32–37, Žl 93, Jan 3,7b–15 <i>sv. Makarius (Blahomír)</i>	4. 4. Pátek	Sk 5,34–42, Žl 27, Jan 6,1–15 <i>sv. Izidor</i>
2. 4. Středa	Sk 5,17–26, Žl 34, Jan 3,16–21 <i>sv. František z Pauly</i>	5. 4. Sobota	Sk 6,1–7, Žl 33, Jan 6,16–21 <i>sv. Vincenc Ferrerský</i>

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.